

Leukippos

Testimonia DK 67 A

A 1 = Diogenés Laertios, Vitae philosophorum IX, 30-33

Λεύκιππος Ἐλεάτης, ὡς δέ τινες, Ἀβδηρίτης, κατ' ἐνίους δὲ Μήλιος· οὗτος ἤκουσε Ζήνωνος.

ἤρεσκε δ' αὐτῶι ἄπειρα εἶναι τὰ πάντα καὶ εἰς ἄλληλα μεταβάλλειν, τό τε πᾶν εἶναι κενὸν καὶ πλήρες σωμάτων. τοὺς τε κόσμους γίνεσθαι σωμάτων εἰς τὸ κενὸν ἐμπιπτόντων καὶ ἀλλήλοις περιπλεκομένων· ἕκ τε τῆς κινήσεως κατὰ τὴν αὐξήσιν αὐτῶν γίνεσθαι τὴν τῶν ἀστέρων φύσιν. φέρεσθαι δὲ τὸν ἥλιον ἐν μείζονι κύκλῳ περὶ τὴν σελήνην· τὴν γῆν ὀχεῖσθαι περὶ τὸ μέσον δινουμένην. σχῆμά τε αὐτῆς τυμπανῶδες εἶναι. πρῶτός τε ἀτόμους ἀρχὰς ὑπεστήσατο. <καὶ> κεφαλαιωδῶς μὲν ταῦτα· (31) ἐπὶ μέρους δὲ ὧδε ἔχει. τὸ μὲν πᾶν ἄπειρόν φησιν, ὡς προείρηται· τούτου δὲ τὸ μὲν πλήρες εἶναι, τὸ δὲ κενόν, <ἀ> καὶ στοιχειᾶ φησι. κόσμους τε ἕκ τούτου ἀπείρους εἶναι καὶ διαλύεσθαι εἰς ταῦτα. γίνεσθαι δὲ τοὺς κόσμους οὕτω· φέρεσθαι κατὰ ἀποτομὴν ἕκ τῆς ἀπείρου πολλὰ σώματα παντοῖα τοῖς σχήμασιν εἰς μέγα κενόν, ἅπερ ἀθροισθέντα δίνην ἀπεργάζεσθαι μίαν, καθ' ἣν προσκρούοντα καὶ παντοδαπῶς κυκλούμενα διακρίνεσθαι χωρὶς τὰ ὅμοια πρὸς τὰ ὅμοια. ἰσορρόπων δὲ διὰ τὸ πλήθος μηκέτι δυναμένων περιφέρεσθαι, τὰ μὲν λεπτὰ χωρεῖν εἰς τὸ ἕξω κενόν, ὥσπερ διαττώμενα· τὰ δὲ λοιπὰ συμμένειν καὶ περιπλεκόμενα συγκατατρέχειν ἀλλήλοις καὶ ποιεῖν πρῶτόν τι σύστημα σφαιροειδές. (32) τοῦτο δ' οἷον ὑμένα ἀφίστασθαι περιέχοντα ἐν ἑαυτῶι παντοῖα σώματα· ὧν κατὰ τὴν τοῦ μέσου ἀντέρεισιν περιδινουμένων λεπτὸν γενέσθαι τὸν πέριξ ὑμένα συρρεόντων ἀεὶ τῶν συνεχῶν κατ' ἐπίψαυσιν τῆς δίνης. καὶ οὕτω γενέσθαι τὴν γῆν, συμμενόντων τῶν ἐνεχθέντων ἐπὶ τὸ μέσον. αὐτόν τε πάλιν τὸν περιέχοντα οἷον ὑμένα αὐξεσθαι κατὰ τὴν ἐπέκκρισιν τῶν ἕξωθεν σωμάτων· δίνῃ τε φερόμενον αὐτόν, ὧν ἂν ἐπιψαύσῃ, ταῦτα ἐπικτᾶσθαι. τούτων δὲ τινα συμπλεκόμενα ποιεῖν σύστημα, τὸ μὲν πρῶτον κάθυγρον καὶ πηλῶδες, ξηρανθέντα καὶ περιφερόμενα σὺν τῇ τοῦ ὄλου δίνῃ, εἶτ' ἐκπυρωθέντα τὴν τῶν ἀστέρων ἀποτελέσαι φύσιν. (33) εἶναι δὲ τὸν τοῦ ἡλίου κύκλον ἕξωτατον, τὸν δὲ τῆς σελήνης προσγειότατον, τῶν ἄλλων μεταξὺ τούτων ὄντων. καὶ πάντα μὲν τὰ ἀστρα πυροῦσθαι διὰ τὸ τάχος τῆς φορᾶς, τὸν δὲ ἥλιον καὶ ὑπὸ τῶν ἀστέρων ἐκπυροῦσθαι· τὴν δὲ σελήνην τοῦ πυρὸς ὀλίγον μεταλαμβάνειν. ἐκλείπειν δὲ ἥλιον καὶ σελήνην <***. τὴν δὲ λόξωσιν τοῦ ζωδιακοῦ γενέσθαι> τῶι κεκλίσθαι τὴν γῆν πρὸς μεσημβρίαν· τὰ δὲ πρὸς ἄρκτωι ἀεὶ τε νίφεσθαι καὶ κατάψυχρα εἶναι καὶ πήγνυσθαι. καὶ τὸν μὲν ἥλιον ἐκλείπειν

σπανίως, τὴν δὲ σελήνην συνεχῆς διὰ τὸ ἀνίσους εἶναι τοὺς κύκλους αὐτῶν. εἶναι τε ὥσπερ γενέσεις κόσμου, οὕτω καὶ ἀυξήσεις καὶ φθίσεις καὶ φθορὰς κατὰ τινα ἀνάγκην, ἣν ὅποια ἐστὶν <οὐ> διασαφεῖ.

A 2 = Diogenés Laertios, Vitae philosophorum X, 13 (Epicurea p. 365, 19 Usen.)
 τοῦτον (Ἐπίκουρον) Ἀπολλόδωρος ἐν Χρονικοῖς (FGrHist. 244 F. 41; II, 1032)
 Ναυσιφάνους ἀκοῦσαί φησι καὶ Πραξιφάνους· αὐτὸς δὲ οὐ φησιν, ἀλλ' ἑαυτοῦ ἐν
 τῇ πρὸς Εὐρύλοχον ἐπιστολῇ (fr. 123). ἀλλ' οὐδὲ Λεύκιππον τινα γεγενῆσθαι
 φησι φιλόσοφον οὔτε αὐτὸς οὔτε Ἐρμαρχος, ὃν ἔνιοί φησι (καὶ Ἀπολλόδωρος ὁ
 Ἐπικούρειος) διδάσκαλον Δημοκρίτου γεγενῆσθαι.

A 3 = Simplicios, In Aristotelis physicorum libros comm. p. 25, 2
 τὰ μὲν πλεῖστα συμπεφορημένως γέγραφε, τὰ μὲν κατὰ Ἀναξαγόραν τὰ δὲ
 κατὰ Λεύκιππον λέγων.

A 4 = Kléméns Alexandrijský, Stromata I, 64
 Παρμενίδης τοίνυν Ξενοφάνους ἀκουστῆς γίνεται, τούτου δὲ Ζήνων, εἶτα
 Λεύκιππος, εἶτα Δημόκριτος.

A 5 /1 = Pseudo-Galénos, Hist. philos. 3 (D. 601, 9)
 τούτου (Ζήνων Ελ.) δὲ Λεύκιππος ὁ Ἀβδηρίτης ἀκουστῆς τὴν τῶν ἀτόμων
 εὔρεσιν ἐπιενόηκε πρῶτος.

A 5 /2 = Iamblichos, De vita pythagorica 104
 οἱ ἐκ τοῦ διδασκαλείου τούτου, μάλιστα δὲ οἱ παλαιότατοι καὶ αὐτῶι
 συγχρονίσαντες καὶ μαθητεύσαντες τῶι Πυθαγόρῳ πρεσβύτῃ νεοὶ Φιλόλαός τε
 καὶ Εὐρυτος ... Λεύκιππος τε καὶ Ἀλκμαίων.

A 5 /3 = Tzetzés, Chil. II, 980
 Λευκίππου τοῦ μαθητοῦ Μελίσσου.

A 6 /1 = Aristotelés, Metaphysica I, 4; p. 985b 4
 Λεύκιππος δὲ καὶ ὁ ἑταῖρος αὐτοῦ Δημόκριτος στοιχεῖα μὲν τὸ πλήρες καὶ τὸ
 κενὸν εἶναι φησι, λέγοντες τὸ μὲν ὄν τὸ δὲ μὴ ὄν, τούτων δὲ τὸ μὲν πλήρες καὶ
 στερεόν, τὸ ὄν, τὸ δὲ κενὸν καὶ μανόν, τὸ μὴ ὄν (διὸ καὶ οὐθὲν μᾶλλον τὸ ὄν τοῦ
 μὴ ὄντος εἶναι φησιν, ὅτι οὐδὲ τὸ κενὸν <ἐλαττον> τοῦ σώματος), αἷτια δὲ τῶν
 ὄντων ταῦτα ὡς ὕλην. καὶ καθάπερ οἱ ἐν ποιοῦντες τὴν ὑποκειμένην οὐσίαν
 τᾶλλα τοῖς πάθεσιν αὐτῆς γεννῶσι, τὸ μανόν καὶ τὸ πυκνὸν ἀρχὰς τιθέμενοι τῶν
 παθημάτων, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ οὗτοι τὰς διαφορὰς αἰτίας τῶν ἄλλων εἶναι

φασιν. ταύτας μέντοι τρεῖς εἶναι λέγουσι, σχῆμά τε καὶ τάξιν καὶ θέσιν· διαφέρειν γὰρ φασὶ τὸ ὄν ῥυσμῶι καὶ διαθιγῆι καὶ τροπῆι μόνον. τούτων δὲ ὁ μὲν ῥυσμὸς σχῆμά ἐστιν, ἡ δὲ διαθιγῆ τάξις, ἡ δὲ τροπὴ θέσις· διαφέρει γὰρ τὸ μὲν Α τοῦ Ν σχήματι, τὸ δὲ ΑΝ τοῦ ΝΑ τάξει, τὸ δὲ Ι τοῦ Η θέσει. περὶ δὲ κινήσεως, ὅθεν ἢ πῶς ὑπάρχει τοῖς οὔσι, καὶ οὔτοι παραπλησίως τοῖς ἄλλοις ῥαιθύμως ἀφεῖσαν.

A 6 /2 = Alexandros, In Aristotelis metaphysica comm. 36, 21

λέγει μὲν περὶ Λευκίππου τε καὶ Δημοκρίτου· οὔτοι γὰρ λέγουσιν ἀλληλοτυπούσας καὶ κρουόμενας πρὸς ἀλλήλας κινεῖσθαι τὰς ἀτόμους, πόθεν μέντοι ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως τῆς κατὰ φύσιν, οὐ λέγουσιν. ἢ γὰρ κατὰ τὴν ἀλληλοτυπίαν βίαιός ἐστι κίνησις καὶ οὐ κατὰ φύσιν, ὑστέρα δὲ ἡ βίαιος τῆς κατὰ φύσιν.

A 6 /3 = Ιωάννης Filoponos, De anima, p. 68, 3

ῥυσμὸς λέξις ἐστὶν Ἀβδηρικῆ, σημαίνει δὲ τὸ σχῆμα.

A 6 /4 = Alexandros, In Aristotelis metaphysica comm. 36, 26

τὰ γὰρ ἀμερῆ τὰ ἐπινοούμενα ταῖς ἀτόμοις καὶ μέρη ὄντα αὐτῶν ἀβαρῆ φασιν εἶναι· ἐκ δὲ ἀβαρῶν συγκειμένων πῶς ἂν βάρος γένηται;

A 7 /1 = Aristotelés, De generatione et corruptione I, 8; p. 324b 35

ὁδῶι δὲ μάλιστα καὶ περὶ (325a 1) πάντων ἐνὶ λόγῳ διωρίκασι Λεύκιππος καὶ Δημόκριτος, ἀρχὴν ποιησάμενοι κατὰ φύσιν ἢπερ ἐστίν. ἐνίοις γὰρ τῶν ἀρχαίων ἔδοξε τὸ ὄν ἐξ ἀνάγκης ἐν εἶναι καὶ ἀκίνητον· τὸ μὲν γὰρ κενὸν οὐκ ὄν, κινήθηναὶ δ' οὐκ ἂν δύνασθαι μὴ ὄντος κενοῦ κεχωρισμένου, οὐδ' αὖ πολλὰ εἶναι μὴ ὄντος τοῦ διείργοντος ...

A 7 /2 = Aristotelés, De generatione et corruptione, p. 325a 23

Λεύκιππος δ' ἔχειν ὠμήθη λόγους, οἵτινες πρὸς τὴν αἴσθησιν ὁμολογούμενα λέγοντες οὐκ ἀναιρήσουσιν οὔτε γένεσιν οὔτε φθορὰν οὔτε κίνησιν καὶ τὸ πλῆθος τῶν ὄντων. ὁμολογήσας δὲ ταῦτα μὲν τοῖς φαινομένοις, τοῖς δὲ τὸ ἐν κατασκευάζουσιν ὡς οὐκ ἂν κίνησιν οὔσαν ἄνευ κενοῦ, τό τε κενὸν μὴ ὄν καὶ τοῦ ὄντος οὐθὲν μὴ ὄν φησιν εἶναι· τὸ γὰρ κυρίως ὄν παμπλήρες ὄν. ἀλλ' εἶναι τὸ τοιοῦτον οὐχ ἔν, ἀλλ' ἄπειρα τὸ πλῆθος καὶ ἀόρατα διὰ σμικρότητα τῶν ὄγκων. ταῦτα δ' ἐν τῶι κενῶι φέρεσθαι (κενὸν γὰρ εἶναι), καὶ συνιστάμενα μὲν γένεσιν ποιεῖν, διαλυόμενα δὲ φθορὰν. ποιεῖν δὲ καὶ πάσχειν ἢι τυγχάνουσιν ἀπτόμενα· ταύτηι γὰρ οὐχ ἔν εἶναι. καὶ συντιθέμενα δὲ καὶ περιπλεκόμενα γεννᾶν· ἐκ δὲ τοῦ κατ' ἀλήθειαν ἐνός (Parmenidés A 25) οὐκ ἂν γενέσθαι πλῆθος οὐδ' ἐκ τῶν ἀληθῶς πολλῶν ἐν, ἀλλ' εἶναι τοῦτ' ἀδύνατον· ἀλλ', ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς

(Empedoklés A 87) καὶ τῶν ἄλλων τινὲς φασι πάσχειν διὰ πόρων, οὕτω πᾶσαν ἀλλοίωσιν καὶ πᾶν τὸ πάσχειν τοῦτον γίνεσθαι τὸν τρόπον, διὰ τοῦ κενοῦ γινομένης τῆς διαλύσεως καὶ τῆς φθορᾶς, ὁμοίως δὲ καὶ τῆς ἀυξήσεως, ὑπεισδυομένων στερεῶν. σχεδὸν δὲ καὶ Ἐμπεδοκλεῖ ἀναγκαῖον λέγειν ὥσπερ καὶ Λεύκιππος φησιν. εἶναι γὰρ ἄττα στερεά, ἀδιαίρετα δέ, εἰ μὴ πάντη πόροι συνεχεῖς εἰσιν. τοῦτο δ' ἀδύνατον· οὐθὲν γὰρ ἔσται ἕτερον στερεὸν παρὰ τοὺς πόρους, ἀλλὰ πᾶν κενόν. ἀνάγκη ἄρα τὰ μὲν ἀπτόμενα εἶναι ἀδιαίρετα, τὰ δὲ μεταξὺ αὐτῶν κενά, οὓς ἐκεῖνος λέγει πόρους. οὕτως δὲ καὶ Λεύκιππος λέγει περὶ τοῦ ποιεῖν καὶ πάσχειν.

A 7 /3 = Aristotelés, De generatione et corruptione, p. 325b 24

ὥσπερ ἐν τῷ Τιμαίῳ γέγραφε Πλάτων· τοσοῦτον γὰρ διαφέρει τοῦ μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον Λευκίππῳ λέγειν, ὅτι ὁ μὲν στερεά, ὁ δὲ ἐπίπεδα λέγει τὰ ἀδιαίρετα, καὶ ὁ μὲν ἀπείροις ὠρίσθαι σχήμασι τῶν ἀδιαιρέτων στερεῶν ἕκαστον, ὁ δὲ ὠρισμένοις, ἐπεὶ ἀδιαίρετά γε ἀμφοτέρωι λέγουσι καὶ ὠρισμένα σχήμασιν. ἐκ δὴ τούτων αἰ γενέσεις καὶ αἰ διακρίσεις Λευκίππῳ μὲν δύο τρόποι ἂν εἶεν διὰ τε τοῦ κενοῦ καὶ διὰ τῆς ἀφῆς (ταύτη γὰρ διαιρετὸν ἕκαστον), Πλάτωνι δὲ κατὰ τὴν ἀφήν μόνον· κενὸν γὰρ οὐκ εἶναι φησι.

A 7 /4 = Ιὼάννης Filoponos, De generatione et corruptione, p. 158, 26

οὐ .. κυρίως τὴν ἀφήν ἔλεγεν ὁ Δημόκριτος λέγων ἄπτεσθαι ἀλλήλων τὰς ἀτόμους ..., ἀλλὰ <τὸ> πλησίον εἶναι ἀλλήλων τὰς ἀτόμους καὶ μὴ πολὺν διεστάναι, τοῦτο ἀφήν ἐκάλει· κενῶι γὰρ πάντως διείργεσθαι αὐτάς.

A 7 /5 = Ιὼάννης Filoponos, De generatione et corruptione, p. 160, 10

τὴν ἀφήν οἱ περὶ Λεύκιππος οὐ κυρίως ἔλεγον.

A 8 /1 = Simplikios, In Aristotelis physicomum libros comm. p. 28, 4 (Theophrastos, Physicomum oppiniones fr. 8; D. 483)

Λεύκιππος δὲ ὁ Ἐλεάτης ἢ Μιλήσιος (ἀμφοτέρως γὰρ λέγεται περὶ αὐτοῦ) κοινωνήσας Παρμενίδῃ τῆς φιλοσοφίας, οὐ τὴν αὐτὴν ἐβάδισε Παρμενίδῃ καὶ Ξενοφάνει περὶ τῶν ὄντων ὁδόν, ἀλλ' ὡς δοκεῖ τὴν ἐναντίαν. ἐκείνων γὰρ ἐν καὶ ἀκίνητον καὶ ἀγένητον καὶ πεπερασμένον ποιούντων τὸ πᾶν καὶ τὸ μὴ ὄν μηδὲ ζῆτεῖν συγχωρούντων, οὗτος ἄπειρα καὶ ἀεὶ κινούμενα ὑπέθετο στοιχεῖα τὰς ἀτόμους καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς σχημάτων ἄπειρον τὸ πλῆθος διὰ τὸ μηδὲν μᾶλλον τοιοῦτον ἢ τοιοῦτον εἶναι καὶ γενέσιν καὶ μεταβολὴν ἀδιάλειπτον ἐν τοῖς οὖσι θεωρῶν. ἔτι δὲ οὐδὲν μᾶλλον τὸ ὄν ἢ τὸ μὴ ὄν ὑπάρχειν, καὶ αἰτία ὁμοίως εἶναι τοῖς γινομένοις ἄμφω. τὴν γὰρ τῶν ἀτόμων οὐσίαν ναστὴν καὶ πλήρη ὑποτιθέμενος ὄν ἔλεγεν εἶναι καὶ ἐν τῷ κενῶι φέρεσθαι, ὅπερ μὴ ὄν ἐκάλει καὶ

οὐκ ἔλαττον τοῦ ὄντος εἶναί φησι. παραπλησίως δὲ καὶ ὁ ἑταῖρος αὐτοῦ Δημόκριτος ὁ Ἀβδηρίτης ἀρχὰς ἔθετο τὸ πλήρες καὶ τὸ κενόν...

A 8 /2 = Cicero, Acad. pr. II, 37, 118 (D. 119)

Leucippus plenum et inane Democritus huic in hoc similis, uberior in ceteris.

A 9 /1 = Aristotelés, De generatione et corruptione I, 1; p. 314a 21

Δημόκριτος δὲ καὶ Λεύκιππος ἐκ σωμάτων ἀδιαιρέτων τᾶλλα συγκεῖσθαι φασί, ταῦτα δ' ἄπειρα καὶ τὸ πλήθος εἶναι καὶ τὰς μορφάς, αὐτὰ δὲ πρὸς αὐτὰ διαφέρειν τούτοις ἐξ ὧν εἰσι καὶ θέσει καὶ τάξει τούτων.

A 9 /2 = Aristotelés, De generatione et corruptione 315b 6

Δημόκριτος δὲ καὶ Λεύκιππος ποιήσαντες τὰ σχήματα τὴν ἀλλοίωσιν καὶ τὴν γένεσιν ἐκ τούτων ποιούσι, διακρίσει μὲν καὶ συγκρίσει γένεσιν καὶ φθοράν, τάξει δὲ καὶ θέσει ἀλλοίωσιν. ἐπεὶ δ' ὥιοντο τὰληθὲς ἐν τῷ φαίνεσθαι, ἐναντία δὲ καὶ ἄπειρα τὰ φαινόμενα, τὰ σχήματα ἄπειρα ἐποίησαν, ὥστε ταῖς μεταβολαῖς τοῦ συγκειμένου τὸ αὐτὸ ἐναντίον δοκεῖν ἄλλω καὶ ἄλλω, καὶ μετακινεῖσθαι μικροῦ ἐμμειγνυμένου καὶ ὅλως ἕτερον φαίνεσθαι ἐνὸς μετακινήθεντος· ἐκ τῶν αὐτῶν γὰρ τραγωιδία καὶ κωμωιδία γίνεται γραμμάτων.

A 10 = Hippolytos, Refutatio I, 12 (D. 564, 16 W.)

(1) Λεύκιππος δὲ Ζήνωνος ἑταῖρος οὐ τὴν αὐτὴν δόξαν διετήρησεν, ἀλλὰ φησὶν ἄπειρα εἶναι καὶ ἀεὶ κινούμενα καὶ γένεσιν καὶ μεταβολὴν συνεχῶς οὔσαν. στοιχεῖα δὲ λέγει τὸ πλήρες καὶ <τὸ> κενόν. (2) κόσμους δὲ <ᾧδε> γίνεσθαι λέγει· ὅταν εἰς μέγα κενὸν ἐκ τοῦ περιέχοντος ἀθροισθῆι πολλὰ σώματα καὶ συρρῶνι, προσκρούοντα ἀλλήλοις συμπλέκεσθαι τὰ ὁμοιοσχήμονα καὶ παραπλήσια τὰς μορφάς, καὶ περιπλεχθέντων ἄστρα γίνεσθαι, αὔξειν δὲ καὶ φθίνειν διὰ τὴν ἀνάγκην. τίς δ' ἂν εἴη ἡ ἀνάγκη, οὐ διώρισεν.

A 11 /1 = Cicero, Acad. pr. II, 37, 118 (D. 119)

Leucippus plenum et inane.

A 11 /2 = Cicero, De deorum natura I, 24, 66

ista enim flagitia Democriti, sive etiam ante Leucippi, esse corpuscula quaedam levia, alia aspera, rutunda alia, partim autem angulata vel hamata, curvata quaedam et quasi adunca, ex iis effectum esse caelum atque terram nulla cogente natura, sed concursu quodam fortuito: hanc tu opinionem, C. Vellei, usque ad hanc aetatem perduxisti.

A 12 = Aetios I, 3, 15 (D. 285)

Λεύκιππος Μιλήσιος ἀρχὰς καὶ στοιχεῖα τὸ πλήρες καὶ τὸ κενόν.

A 13 = Simplikios, In Aristotelis physicorum libros comm. p. 925, 10

οἱ δὲ τῆς ἐπ' ἄπειρον τομῆς ἀπεγνώκότες, ὡς οὐ δυναμένων ἡμῶν ἐπ' ἄπειρον τεμεῖν καὶ ἐκ τούτου πιστώσασθαι τὸ ἀκατάληκτον τῆς τομῆς, ἐξ ἀδιαιρέτων ἔλεγον ὑφεστάναι τὰ σώματα καὶ εἰς ἀδιαίρετα διαιρεῖσθαι. πλὴν ὅτι Λεύκιππος μὲν καὶ Δημόκριτος οὐ μόνον τὴν ἀπάθειαν αἰτίαν τοῖς πρώτοις σώμασι τοῦ μὴ διαιρεῖσθαι νομίζουσιν, ἀλλὰ καὶ τὸ σμικρὸν καὶ ἀμερές, Ἐπίκουρος (fr. 268 Us.) δὲ ὕστερον ἀμερῆ μὲν οὐχ ἡγεῖται, ἄτομα δὲ αὐτὰ διὰ τὴν ἀπάθειαν εἶναι φησι. καὶ πολλαχοῦ μὲν τὴν Λευκίππου καὶ Δημοκρίτου δόξαν ὁ Ἀριστοτέλης διήλεγξεν, καὶ δι' ἐκείνους ἴσως τοὺς ἐλέγχους πρὸς τὸ ἀμερές ἐνισταμένους ὁ Ἐπίκουρος ὕστερον μὲν γενόμενος, συμπαθῶν δὲ τῇ Λευκίππου καὶ Δημοκρίτου δόξει περὶ τῶν πρώτων σωμάτων, ἀπαθῆ μὲν ἐφύλαξεν αὐτά, τὸ δὲ ἀμερές αὐτῶν παρείλετο, ὡς διὰ τοῦτο ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους ἐλεγχόμενων.

A 14 /1 = Simplikios, In Aristotelis physicorum libros comm. p. 36, 1

οἱ δὲ περὶ Λεύκιππον καὶ Δημόκριτον τὰ ἐλάχιστα πρώτα σώματα ἄτομα καλοῦντες κατὰ τὴν τῶν σχημάτων αὐτῶν καὶ τῆς θέσεως καὶ τῆς τάξεως διαφορὰν τὰ μὲν θερμὰ γίνεσθαι καὶ πύρρα τῶν σωμάτων, ὅσα ἐξ ὀξυτέρων καὶ λεπτομερεστέρων καὶ κατὰ ὁμοίαν θέσιν κειμένων σύγκειται τῶν πρώτων σωμάτων, τὰ δὲ ψυχρὰ καὶ ὑδατώδη, ὅσα ἐκ τῶν ἐναντίων, καὶ τὰ μὲν λαμπρὰ καὶ φωτεινὰ, τὰ δὲ ἀμυδρὰ καὶ σκοτεινὰ.

A 14 /2 = Simplikios, De caelo, p. 242, 15

οὐδὲ ὡς διωρισμένα ἄπειρα τῷ πλήθει δυνατὸν εἶναι τὰ στοιχειώδη σώματα, ὡς οἱ περὶ Λεύκιππον καὶ Δημόκριτον ὑπετίθεντο πρὸ αὐτοῦ γεγονότες καὶ μετ' αὐτὸν Ἐπίκουρος. οὗτοι γὰρ ἔλεγον ἀπείρους εἶναι τῷ πλήθει τὰς ἀρχάς, ἃς καὶ ἀτόμους καὶ ἀδιαίρετους ἐνόμιζον καὶ ἀπαθεῖς διὰ τὸ ναστὰς εἶναι καὶ ἀμοίρους τοῦ κενοῦ· τὴν γὰρ διαίρεσιν κατὰ τὸ κενὸν τὸ ἐν τοῖς σώμασιν ἔλεγον γίνεσθαι, ταύτας δὲ τὰς ἀτόμους ἐν ἀπείρῳ τῷ κενῷ κεχωρισμένας ἀλλήλων καὶ διαφερούσας σχήμασί τε καὶ μεγέθεσι καὶ θέσει καὶ τάξει φέρεσθαι ἐν τῷ κενῷ καὶ ἐπικαταλαμβανούσας ἀλλήλας συγκρούεσθαι καὶ τὰς μὲν ἀποπάλλεσθαι, ὅππῃ ἂν τύχωσιν, τὰς δὲ περιπλέκεσθαι ἀλλήλαις κατὰ τὴν τῶν σχημάτων καὶ μεγεθῶν καὶ θέσεων καὶ τάξεων συμμετρίαν καὶ συμμένειν καὶ οὕτως τὴν τῶν συνθέτων γένεσιν ἀποτελεῖσθαι.

A 15 /1 = Aetios I, 18, 3 (D. 316)

Λεύκιππος, Δημόκριτος ... Ἐπίκουρος τὰ μὲν ἄτομα ἄπειρα τῷ πλήθει, τὸ δὲ κενὸν ἄπειρον τῷ μεγέθει.

A 15 /2 = Aristotelés, De caelo III, 4; p. 303a 4

οὐδ' ὡς ἕτεροί τινες λέγουσιν, οἷον Λεύκιππος τε καὶ Δημόκριτος ὁ Ἀβδηρίτης, εὐλόγα τὰ συμβαίνοντα· φασὶ γὰρ εἶναι τὰ πρῶτα μεγέθη πλήθει μὲν ἄπειρα, μεγέθει δὲ ἀδιαίρετα, καὶ οὐτ' ἐξ ἑνὸς πολλὰ γίγνεσθαι οὔτε ἐκ πολλῶν ἓν, ἀλλὰ τῇι τούτων συμπλοκῇ καὶ περιπαλάξει πάντα γεννᾶσθαι. τρόπον γὰρ τινα καὶ οὗτοι πάντα τὰ ὄντα ποιοῦσιν ἀριθμούς καὶ ἐξ ἀριθμῶν· καὶ γὰρ εἰ μὴ σαφῶς δηλοῦσιν, ὅμως τοῦτο βούλονται λέγειν. καὶ πρὸς τούτοις, ἐπεὶ διαφέρει τὰ σώματα σχήμασιν, ἄπειρα δὲ τὰ σχήματα, ἄπειρα καὶ τὰ ἀπλᾶ σώματά φασιν εἶναι. ποῖον δὲ καὶ τί ἐκάστου τὸ σχῆμα τῶν στοιχείων, οὐθὲν ἐπιδιώρισαν, ἀλλὰ μόνον τῷ πυρὶ τὴν σφαιρῶν ἀπέδωκαν· ἀέρα δὲ καὶ ὕδωρ καὶ τᾶλλα μεγέθει καὶ μικρότητι διεῖλον, ὡς οὔσαν αὐτῶν τὴν φύσιν οἷον πανσπερμίαν πάντων τῶν στοιχείων.

A 16 /1 = Aristotelés, De caelo III, 2; p. 300b 8

διὸ καὶ Λευκίππῳ καὶ Δημοκρίτῳ τοῖς λέγουσιν ἀεὶ κινεῖσθαι τὰ πρῶτα σώματα ἐν τῷ κενῷ καὶ τῷ ἀπειρῷ, λεκτέον τίνα κίνησιν καὶ τίς ἢ κατὰ φύσιν αὐτῶν κίνησις.

A 16 /2 = Simplikios, In Aristotelis quattuor libros de caelo comm. p. 583, 20

ἔλεγον ἀεὶ κινεῖσθαι τὰ πρῶτα κατ' αὐτούς σώματα, τουτέστι τὰς ἀτόμους, ἐν τῷ ἀπειρῷ κενῷ βίαι.

A 17 = Hermiás, Irrisio gentilium philosophorum 12, 8 (D. 654)

ταῦτα γὰρ τοὶ πάντα ὁ Λεύκιππος λῆρον ἡγούμενος ἀρχὰς εἶναί φησι τὰ ἄπειρα καὶ ἀεκίνητα καὶ ἐλάχιστα· καὶ τὰ μὲν λεπτομερῆ ἄνω χωρήσαντα πῦρ καὶ ἀέρα γενέσθαι, τὰ δὲ παχυμερῆ κάτω ὑποστάντα ὕδωρ καὶ γῆν.

A 18 = Aristotelés, Metaphysica XII, 6; p. 1071b 31

διὸ ἔνιοι ποιοῦσιν ἀεὶ ἐνέργειαν οἷον Λεύκιππος καὶ Πλάτων· αἰεὶ γὰρ εἶναί φασιν κίνησιν. ἀλλὰ διὰ τί καὶ τίνα, οὐ λέγουσιν οὐδ', εἰ ὡδὶ ἢ ὡδί, τὴν αἰτίαν.

A 19 /1 = Aristotelés, De caelo I, 7; p. 275b 29

εἰ δὲ μὴ συνεχὲς τὸ πᾶν, ἀλλ' ὥσπερ λέγει Δημόκριτος καὶ Λεύκιππος, διωρισμένα τῷ κενῷ, μίαν ἀναγκαῖον εἶναι πάντων τὴν κίνησιν. διωρισται μὲν γὰρ τοῖς σχήμασιν· τὴν δὲ φύσιν εἶναί φασιν αὐτῶν μίαν, ὥσπερ ἂν εἰ χρυσὸς ἕκαστον εἶη κεχωρισμένον.

A 19 /2 = Aristotelés, Physica IV, 6; p. 213a 27-213b

οἱ δ' ἄνθρωποι βούλονται κενὸν εἶναι διάστημα, ἐν ᾧ μηδὲν ἐστὶ σῶμα αἰσθητόν· οἰόμενοι δὲ τὸ ὄν ἅπαν εἶναι σῶμα φασίν, ἐν ᾧ ὅλον μηδὲν ἐστὶ, τοῦτ' εἶναι κενόν. διὸ τὸ πλήρες ἀέρος κενὸν εἶναι. οὐκ οὖν τοῦτο δεῖ δεικνύναι, ὅτι ἐστὶ τι ὁ ἀήρ, ἀλλ' ὅτι οὐκ ἐστὶ διάστημα ἕτερον τῶν σωμάτων οὔτε χωριστὸν οὔτε ἐνεργεῖαι ὄν, ὃ διαλαμβάνει τὸ πᾶν σῶμα, ὥστ' εἶναι μὴ συνεχές, καθάπερ λέγει Δημόκριτος καὶ Λεύκιππος καὶ (p. 213b) ἕτεροι πολλοὶ τῶν φυσιολόγων, ἢ καὶ εἴ τι ἔξω τοῦ παντὸς σώματός ἐστιν ὄντος συνεχούς. οὗτοι μὲν οὖν οὐ κατὰ θύρας πρὸς τὸ πρόβλημα ἀπαντῶσιν, ἀλλ' οἱ φάσκοντες εἶναι (τὸ κενόν) μᾶλλον. λέγουσι δ' ἐν μὲν ὅτι κίνησις ἢ κατὰ τόπον οὐκ ἂν εἴη (αὕτη δ' ἐστὶ φορὰ καὶ αὐξησης) ... ἓνα μὲν οὖν τρόπον ἐκ τούτων δεικνύουσιν ὅτι ἐστὶ τι κενόν. ἄλλον δ' ὅτι φαίνεται ἓνια συνιόντα καὶ πιλούμενα ... ἔτι δὲ καὶ ἡ αὐξησης δοκεῖ πᾶσι γίνεσθαι διὰ κενοῦ ... μαρτύριον δὲ καὶ τὸ περὶ τῆς τέφρας ποιοῦνται, ἢ δέχεται ἴσον ὕδωρ ὅσον τὸ ἀγγεῖον τὸ κενόν.

A 20 = Simplikios, In Aristotelis physicorum libros comm. p. 648, 12

... οἱ περὶ Δημόκριτον καὶ Λεύκιππον ἔλεγον, οὐ μόνον ἐν τῷ κόσμῳ κενὸν εἶναι τι λέγοντες, ἀλλὰ καὶ ἔξω τοῦ κόσμου.

A 21 = Simplikios, In Aristotelis quattuor libros de caelo comm. p. 202, 16

Λεύκιππος δὲ καὶ Δημόκριτος ἀπείρους τῷ πλήθει τοὺς κόσμους ἐν ἀπείρῳ τῷ κενῷ καὶ ἐξ ἀπείρων τῷ πλήθει τῶν ἀτόμων συνίστασθαί φησι.

A 22 /1 = Aetios II, 2, 2 (D. 329)

Λεύκιππος καὶ Δημόκριτος σφαιροειδῆ τὸν κόσμον.

A 22 /2 = Aetios II, 3, 2 (D. 330)

Λεύκιππος δὲ καὶ Δημόκριτος καὶ Ἐπίκουρος οὐτ' ἔμψυχον οὔτε προνοίαι διοικεῖσθαι, φύσει δὲ τινι ἀλόγῳ, ἐκ τῶν ἀτόμων συνεστῶτα (τὸν κόσμον).

A 22 /3 = Aetios II, 4, 6 (D. 331)

Ἄναξιμανδρος ... Λεύκιππος φθαρτὸν τὸν κόσμον.

A 23 = Aetios II, 7, 2 (D. 336)

Λεύκιππος καὶ Δημόκριτος χιτῶνα κύκλῳ καὶ ὑμένα περιτείνουσι τῷ κόσμῳ διὰ τῶν ἀγκιστροειδῶν ἀτόμων συμπεπλεγμένον.

A 24 /1 = Aetios I, 4, 1-4 (D. 289 Usen. Epicur. fr. 308)

(1) ὁ τοίνυν κόσμος συνέστη περικεκλασμένῳ σχήματι ἐσηματισμένος τὸν τρόπον τοῦτον· τῶν ἀτόμων σωμάτων ἀπρονόητον καὶ τυχαίαν ἐχόντων τὴν

κίνησιν συνεχῶς τε καὶ τάχιστα κινουμένων, εἰς τὸ αὐτὸ πολλὰ σώματα συνηθοῖσθη (καὶ) διὰ τοῦτο ποικιλίαν ἔχοντα καὶ σχημάτων καὶ μεγεθῶν. (2) ἀθροιζομένων δ' ἐν ταύτῳ τούτων τὰ μὲν ὅσα μείζονα ἦν καὶ βαρύτερα πάντως ὑπεκάθιζεν· ὅσα δὲ μικρὰ καὶ περιφερῆ καὶ λεῖα καὶ εὐόλισθα, ταῦτα καὶ ἐξεθλίβετο κατὰ τὴν σύνοδον τῶν ἀτόμων εἰς τε τὸ μετέωρον ἀνεφέρετο. ὡς δ' οὖν ἐξέλειπε μὲν ἡ πληκτικὴ δύναμις μετεωρίζουσα οὐκέτι τε ἦγεν ἡ πληγὴ πρὸς τὸ μετέωρον, ἐκωλύετο δὲ ταῦτα κάτω φέρεσθαι, ἐπιέζετο πρὸς τοὺς τόπους τοὺς δυναμένους δέξασθαι· οὗτοι δὲ ἦσαν οἱ πέριξ, καὶ πρὸς τούτοις τὸ πλῆθος τῶν σωμάτων περιεκλᾶτο. περιπλεκόμενά τε ἀλλήλοις κατὰ τὴν περὶ κλασιν τὸν οὐρανὸν ἐγέννησε. (3) τῆς δ' αὐτῆς ἐχόμενα φύσεως αἱ ἄτομοι ποικίλαι οὖσαι, καθὼς εἴρηται, πρὸς τὸ μετέωρον ἐξωθούμεναι τὴν τῶν ἀστέρων φύσιν ἀπετέλουν. τὸ δὲ πλῆθος τῶν ἀναθυμιωμένων σωμάτων ἐπληττε τὸν ἀέρα καὶ τοῦτον ἐξέθλιβε. πνευματούμενος δὲ οὗτος κατὰ τὴν κίνησιν καὶ συμπεριλαμβάνων τὰ ἄστρα συμπεριῆγεν αὐτὰ καὶ τὴν νῦν περιφορὰν αὐτῶν μετέωρον ἐφύλαττε· κάπειτα ἐκ μὲν τῶν ὑποκαθιζόντων ἐγεννήθη ἡ γῆ, ἐκ δὲ τῶν μετεωριζομένων οὐρανός, πῦρ, ἀήρ. (4) πολλῆς δὲ ὕλης ἔτι περιειλημμένης ἐν τῇ γῇ πυκνουμένης τε ταύτης κατὰ τὰς ἀπὸ τῶν πνευμάτων πληγὰς καὶ τὰς ἀπὸ τῶν ἀστέρων αὔρας προσεθλίβετο πᾶς ὁ μικρομερῆς σχηματισμὸς ταύτης καὶ τὴν ὑγρὰν φύσιν ἐγέννα· ῥευστικῶς δὲ αὕτη διακειμένη κατεφέρετο πρὸς τοὺς κοίλους τόπους καὶ δυναμένους χωρῆσαί τε καὶ στέξει, ἢ καθ' αὐτὸ τὸ ὕδωρ ὑποστὰν ἐκοίλαινε τοὺς ὑποκειμένους τόπους· τὰ μὲν οὖν κυριώτατα μέρη τοῦ κόσμου τὸν τρόπον τοῦτον ἐγεννήθη.

A 24 /2 = Epikúros, Epistula ad Pythoclem (Díogenés Laertios, Vitae philos. X, 88-90) κόσμος ἐστὶ περιοχὴ τις οὐρανοῦ ἄστρα τε καὶ γῆν καὶ πάντα τὰ φαινόμενα περιέχουσα, ἀποτομὴν ἔχουσα ἀπὸ τοῦ ἀπειροῦ (καὶ καταλήγουσα ἐν πέρατι ἢ ἀραιῶι ἢ πυκνῶι καὶ οὐ λυομένου πάντα τὰ ἐν αὐτῶι σύγχυσιν λήψεται) καὶ λήγουσα ἢ ἐν περιαγομένῳ ἢ ἐν στάσιν ἔχοντι καὶ στρογγύλην ἢ τρίγωνον (c. 16) ἢ οἷαν δήποτε περιγραφῆν. (89) ὅτι δὲ καὶ τοιοῦτοι κόσμοι εἰσὶν ἄπειροι τὸ πλῆθος, ἔστι καταλαβεῖν, καὶ ὅτι καὶ ὁ τοιοῦτος δύναται κόσμος γίνεσθαι καὶ ἐν κόσμῳ καὶ μετακοσμῶι ὃ λέγομεν μεταξὺ κόσμων διάστημα ἐν πολυκένῳ τόπῳ καὶ οὐκ ἐν μεγάλῳ καὶ εἰλικρινεῖ κενῶι, καθάπερ τινὲς φασιν, ἐπιτηδείων τινῶν σπερμάτων ῥυέντων ἀφ' ἑνὸς κόσμου ἢ μετακοσμίου ἢ καὶ ἀπὸ πλειόνων κατὰ μικρὸν προσθέσεις τε καὶ διαρθρώσεις καὶ μεταστάσεις ποιούντων ἐπ' ἄλλον τόπον ... (90) οὐ γὰρ ἀθροισμὸν δεῖ μόνον γενέσθαι οὐδὲ δῖνον ἐν ᾧ ἐνδέχεται κόσμον γίνεσθαι κενῶι κατὰ τὸ δοξαζόμενον ἐξ ἀνάγκης, αὔξεσθαί τε, ἕως ἂν ἐτέρῳι προσκρούσῃ, καθάπερ τῶν φυσικῶν καλουμένων φησί τις. τοῦτο γὰρ μαχόμενόν ἐστι τοῖς φαινομένοις.

A 25 = Aetios III, 3, 10 (D. 369)

Λεύκιππος πυρός ἐναποληφθέντος νέφεσι παχυτάτοις ἔκπτωσιν ἰσχυρὰν βροντὴν ἀποτελεῖν ἀποφαίνεται.

A 26 = Aetios III, 10, 4 (D. 377)

(γῆ·) Λεύκιππος τυμπανοειδῆ.

A 27 = Aetios III, 12, 1 (D. 377)

Λεύκιππος παρεκπεσεῖν τὴν γῆν εἰς τὰ μεσημβρινὰ μέρη διὰ τὴν ἐν τοῖς μεσημβρινοῖς ἀραιότητα, ἅτε δὴ πεπηγότων τῶν βορείων διὰ τὸ κατεψῦχθαι τοῖς κρυμοῖς, τῶν δὲ ἀντιθέτων πεπυρωμένων.

A 28 /1 = Aristotelés, De anima I, 2; p. 404a 1

Δημόκριτος μὲν πῦρ τι καὶ θερμόν φησιν αὐτὴν εἶναι (τὴν ψυχὴν)· ἀπείρων γὰρ ὄντων σχημάτων καὶ ἀτόμων (τὰ σφαιροειδῆ πῦρ καὶ ψυχὴν λέγει οἷον ἐν τῷ ἀέρι τὰ καλούμενα ξύσματα ἃ φαίνεται ἐν ταῖς διὰ τῶν θυρίδων ἀκτίσιν, ὧν) τὴν μὲν πανσπερμίαν στοιχεῖα λέγει τῆς ὅλης φύσεως ὁμοίως δὲ καὶ Λεύκιππος· τούτων δὲ τὰ σφαιροειδῆ ψυχὴν, διὰ τὸ μάλιστα διὰ παντὸς δύνασθαι διαδύνειν τοὺς τοιούτους ῥυσμούς καὶ κινεῖν τὰ λοιπὰ κινούμενα καὶ αὐτὰ, ὑπολαμβάνοντες τὴν ψυχὴν εἶναι τὸ παρέχον τοῖς ζώοις τὴν κίνησιν. διὸ καὶ τοῦ ζῆν ὄρον εἶναι τὴν ἀναπνοήν. συνάγοντος γὰρ τοῦ περιέχοντος τὰ σώματα καὶ ἐκθλίβοντος τῶν σχημάτων τὰ παρέχοντα τοῖς ζώοις τὴν κίνησιν διὰ τὸ μηδ' αὐτὰ ἡρεμεῖν μηδέποτε, βοήθειαν γίνεσθαι θύραθεν ἐπεισιόντων ἄλλων τοιούτων ἐν τῷ ἀναπνεῖν· κωλύειν γὰρ αὐτὰ καὶ τὰ ἐνυπάρχοντα ἐν τοῖς ζώοις ἐκκρίνεσθαι, συναναείροντα τὸ συνάγον καὶ πηγνύον· καὶ ζῆν δέ, ἕως ἂν δύνωνται τοῦτο ποιεῖν.

A 28 /2 = Aetios IV, 3, 7 (D. 388)

Λεύκιππος ἐκ πυρός εἶναι τὴν ψυχὴν.

A 29 /1 = Aetios IV, 13, 1 (D. 403)

Λεύκιππος, Δημόκριτος, Ἐπίκουρος κατὰ εἰδώλων εἴσκρισιν οἶονται τὸ ὄρατικὸν συμβαίνειν πάθος.

A 29 /2 = Alexandros, De sensu, p. 24, 14

λέγει γὰρ Δημόκριτος τὸ ὄρᾶν εἶναι τὸ τὴν ἔμφασιν τὴν ἀπὸ τῶν ὀρωμένων δέχεσθαι· ἔστι δὲ ἔμφασις τὸ ἐμφαινόμενον εἶδος ἐν τῇ κόρῃ, ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις τῶν διαφανῶν, ὅσα οἶά τε τὴν ἔμφασιν φυλάττειν ἐν αὐτοῖς. ἡγεῖται

δὲ αὐτός τε καὶ πρὸ αὐτοῦ Λεύκιππος καὶ ὕστερον δὲ οἱ περὶ τὸν Ἐπίκουρον εἰδωλά τινα ἀπορρέοντα ὁμοιόμορφα τοῖς ἀφ' ὧν ἀπορρεῖ (ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ ὄρατά) ἐμπίπτειν τοῖς τῶν ὀρώντων ὀφθαλμοῖς καὶ οὕτως τὸ ὄρᾱν γίνεσθαι.

A 29 /3 = Alexandros, De sensu, p. 56, 12

εἰδῶλα γὰρ τινα ὁμοιόμορφα ἀπὸ τῶν ὀρωμένων συνεχῶς ἀπορρέοντα καὶ ἐμπίπτοντα τῇ ὄψει τοῦ ὄρᾱν ἠιτιῶντο. τοιοῦτοι δὲ ἦσαν οἱ τε περὶ Λεύκιππον καὶ Δημόκριτον, οἱ καὶ ἐκ τῆς τῶν ἀοράτων διὰ μικρότητα παραθέσεως τὴν τῶν μεταξὺ χρωμάτων φαντασίαν ἐποιοῦν.

A 30 /1 = Aetios IV, 8, 5 (D. 394)

Λεύκιππος, Δημόκριτος τὰς αἰσθήσεις καὶ τὰς νοήσεις ἑτεροιώσεις εἶναι τοῦ σώματος.

A 30 /2 = Aetios IV, 8, 10 (D. 395)

Λεύκιππος, Δημόκριτος, Ἐπίκουρος τὴν αἴσθησιν καὶ τὴν νόησιν γίνεσθαι εἰδώλων ἔξωθεν προσιόντων· μηδενὶ γὰρ ἐπιβάλλειν μηδετέραν χωρὶς τοῦ προσπίπτοντος εἰδώλου.

A 31 = Aetios IV, 14, 2 (D. 405)

Λεύκιππος, Δημόκριτος, Ἐπίκουρος τὰς κατοπτρικὰς ἐμφάσεις γίνεσθαι κατ' εἰδώλων ἐνστάσεις, ἅτινα φέρεσθαι μὲν ἀφ' ἡμῶν, συνίστασθαι δὲ ἐπὶ τοῦ κατόπτρου κατ' ἀντεπιστροφὴν.

A 32 = Aetios IV, 9, 8 (D. 397)

οἱ μὲν ἄλλοι φύσει τὰ αἰσθητά, Λεύκιππος δὲ <καὶ> Δημόκριτος καὶ Διογένης νόμῳ, τοῦτο δ' ἐστὶ δόξῃ καὶ πάθεσι τοῖς ἡμετέροις. μηδὲν δ' εἶναι ἀληθὲς μηδὲ καταληπτὸν ἐκτὸς τῶν πρώτων στοιχείων, ἀτόμων καὶ κενοῦ. ταῦτα γὰρ εἶναι μόνῃ φύσει, τὰ δ' ἐκ τούτων θέσει καὶ τάξει καὶ σχήματι διαφέροντα ἀλλήλων συμβεβηκότα.

A 33 = Epifanios, Adversus haeres. III, 2, 9 (D. 590)

Λεύκιππος ὁ Μιλήσιος, κατὰ δὲ τινας Ἐλεάτης, καὶ οὗτος ἐριστικός. ἐν ἀπειρώϊ καὶ οὗτος τὸ πᾶν ἔφη εἶναι, κατὰ φαντασίαν δὲ καὶ δόκησιν τὰ πάντα γίνεσθαι καὶ μηδὲν κατὰ ἀλήθειαν, ἀλλ' οὕτω φαίνεσθαι κατὰ τὴν ἐν τῷ ὕδατι κώπην.

A 34 = Aetios V, 25, 3 (D. 437)

(ποτέρου ἐστὶν ὕπνος καὶ θάνατος, ψυχῆς ἢ σώματος;)

Λεύκιππος ὕπνον σώματος γίνεσθαι ἀποκρίσει τοῦ λεπτομεροῦς πλείονι τῆς εἰσκρίσεως τοῦ ψυχικοῦ θερμοῦ· <ῆς> τὸν πλεονασμὸν αἴτιον θανάτου· ταῦτα δὲ εἶναι πάθη σώματος, οὐ ψυχῆς.

A 35 = Aetios V, 4, 1 (D. 417)

(εἰ σῶμα τὸ σπέρμα)

Λεύκιππος καὶ Ζήνων σῶμα· ψυχῆς γὰρ εἶναι ἀπόσπασμα.

A 36 = Aetios V, 7, 5a (D. 420)

(πῶς ἄρρενα γεννᾶται καὶ θήλεα;) Λεύκιππος διὰ τὴν παραλλαγὴν τῶν μορίων καθ' ἣν ὁ μὲν καυλόν, ἡ δὲ μήτραν ἔχει· τοσοῦτον γὰρ μόνον λέγει.

A 37 = Kléméns Alexandrijský, Stromata II, 129

ναὶ μὴν Λύκος ὁ Περιπατητικὸς τὴν ἀληθινὴν χαρὰν τῆς ψυχῆς τέλος ἔλεγεν εἶναι, ὡς Λεύκιμος (?) τὴν ἐπὶ καλοῖς.